

SLAVNOSTNI ZBORNİK OB 65-LETNICI PROF. DR. ERWINA WEDLA*

Prof. dr. Erwin Wedel se je rodil l. 1926 v nemški koloniji na Krimu, kjer je ob nemščini v družinskem krogu že od vsega začetka kot otrok spoznaval in vzljubil tudi ukrajinsko in rusko kulturo ter se naučil obeh jezikov. Sprva ljubiteljsko razmerje do slovanskega sveta in jezikov se je kmalu spremenilo v študijsko in nazadnje v poklicno zanimanje, saj je v študijskem letu 1943/44 absolviral v Odesi svoj prvi študijski semester. Po vojni ga je pot vodila najprej v Leipzig, kjer je študiral slavistiko, anglistiko in romanistiko, pozneje pa v München. Z Münchensko univerzo je bil službeno povezan še dobrih petnajst let, kajti po diplomi l. 1953 je prevzel ruski lektorat, na katedri za slavistiko pa je 1957 tudi doktoriral, in sicer s tezo *Die Entstehungsgeschichte von L. N. Tolstoj »Krieg und Frieden«*. Zanimivo je, da je za habilitacijo izbral jezikoslovno temo, *Die konjunktionale Hypotaxe im Russischen des 16. Jahrhunderts*, kar pomeni, da je Wedlovo raziskovanje izrazilo dvosmerno: ob literarnozgodovinski problematiki se vseskozi posveča tudi jezikoslovnim vprašanjem, čeprav ne v tolikšni meri. S habilitacijo so bili izpolnjeni pogoji za profesuro. Po enoletnem gostovanju v Tübingenu je prevzel profesorsko mesto na novoustvarjeni regensburški univerzi, kjer deluje še danes.

Ob pregledu Wedlove bibliografije, ki zaobsega približno 70 enot, se izkaže, da je njegovo raziskovanje osredotočeno na rusko literaturo 18. in 19. stoletja. Omenili smo že monografijo o romanu *Vojna in mir*, tu pa so še razprave o Dostojevskem in Bulgakovu, predvsem pa o Tolstoju. Pri jezikoslovnih razpravah prevladujejo študije o ruski historični gramatiki, še posebej skladnji, pomembno pa je tudi ukvarjanje s sodobnim ruskim jezikom, npr. priredba ruske slovnice ameriškega slavista B. Unbegauna (*Russische Grammatik*, Göttingen, 1969). Veliko energije in strokovnega znanja je vložil tudi v žepni rusko-angleški slovar (*Langenscheidt's Pocket Russian Dictionary: Russian-English*, Berlin-München, 1969) in rusko-nemški slovar (pred izidom).

Tu je še strokovno in uredniško delo: omenimo naj samo revije *Die Welt der Slaven* (sourednik od leta 1974) ali pa edicijo Hieronymus, Slavische Sprachen und Literaturen (sourednik od leta 1984). Njegova prizadevanja segajo tudi na organizacijsko področje. Tako je bil v letih 1973–75 predsednik nemške slavistične zveze, kasneje pa zavzet pri organizaciji MAPRJAL, mednarodne zveze učiteljev za ruski jezik in literaturo, kjer je imel pomembno vlogo pri simpozijih leta 1985 v Marburgu in 1989 v Regensburgu. Ogromno je pripomogel tudi k uspešnemu sodelovanju med Regensburgom in Ljubljano, pri čemer se partnerstvo obeh univerz zrcali v številnih prijateljskih stikih in gostujočih predavanjih. Sicer je regensburška slavistika uspešno sodelovala tudi z Novim Sadom, v zadnjem času pa še z Odeso, na katero vežejo prof. Wedla seveda tudi mladostni spomini.

Prispevke slavnostnega zbornika označuje problemska in tematska raznolikost. Prevladujejo literarnozgodovinski članki, napisani večinoma v nemščini, nekaj tudi v ruščini in angleščini. Prispevek Josipa Matešiča o recepciji Tamare M. J. Lermontova v hrvaški drami je objavljen v hrvaščini.

Literarnozgodovinske razprave imajo za svoj predmet predvsem rusko literaturo: o refleksijah francoske revolucije ob koncu 18. in 19. stol. govori prispevek *Darstellung und Bewertung der Französischen Revolution in der russischen Literatur am Ende des 18. und im 19. Jh.*, ki ga je na pisal Rolf-Dieter Kluge. Opozarja na strogo znanje in odpor, ambivalentnost, prav tako pa tudi navdušeno sprejemanje idej francoske revolucije. Prispevek je nastal ob 200-letnici francoske revolucije in kot odmev na reformno politiko M. Gorbačova. — Miroslav Mikulášek razpravlja o semiotičnih aspektih gnostične mitologije v sistemu narativne proze na

* *Festschrift für Erwin Wedel zum 65. Geburtstag*, ur. R. Ibler, H. Kneip, K. Trost (München: Typoskript-Edition Hieronymus, 1991; Slav. Sprachen und Literaturen 20), 510 str.

primeru M. Bulgakova Mojster in Margareta (Semiotic Aspects of Gnostic Mythology in the System of Prose Narration: Bulgakov's Master and Margarita). O recepciji Dostojevskega v Nemčiji govori Rado Pribić (The Reception of Dostoevsky in Germany), o izbranih prevedenih ruskih delih v nemščino poroča Wolfgang Kasack (Gute Bücher der russischen Literatur des 20. Jh. in deutschen Übersetzungen. Aus den Veröffentlichungen der Jahre 1989–1990) ter navaja številna objavljena in prevedena dela — skupaj več kot sto petdeset, pri čemer so si zahodnonemške, avstrijske in švicarske založbe praviloma pomagale z licenčnimi izdajami in prevodi vzhodnonemških prevajalcev. Med prevedenimi avtorji so omenjeni med drugim tudi J. Nagibin, L. Druskin, L. Andrejev, A. Kim, W. Linderberg. — Winfried Baumann je svoj prispevek naslovil Erkennen und Erschrecken bei Gogol', v njem pa razpravlja o časovnih kategorijah (trenutek, hipnost) in o grozi v gogoljevem pripovednem načinu. — Na Wedlovo obširno študijo Zur vergleichenden Poetik der Fabel in slavischen Literaturen des 18. in 19. Jahrhunderts se navezuje razprava Wolfganga Eismanna z naslovom Zur Tradition der Fabel bei den Kroaten. Wolfgang Gesemann je svoj spis naslovil Der kulturelle Überläufer: Überlegungen anhand slavischen Textmaterials, v njem pa na izbranih tekstih razpravlja o kulturnem »prebežništvu« v slovanskem svetu. O načelih v Lessingovem Laokonu in nekaterih razlagah v Rusiji piše Edmund Heiner (Principles of Lessing's Laokon and Some of Its Exponents in Russia). Gre za recepcijo Lessingovega kritičnega spisa pri Turgenjevu, Tolstoju, Kolosovu. — O literarnem postopku cikliziranja razpravlja Reinhard Ibler v študiji Zyklisierung als künstlerisches Verfahren im lyrischen Schaffen A. S. Puškina: »Nachamungen des Korans«, v kateri so uvodoma začrtani teoretični postopki cikliziranja kot umetniškega postopka, pri interpretaciji Puškina pa opozarja Ibler na kompleksne strukture in semiotično večplastnost omenjenega cikla. — Heinz Kneip je za predmet svojega prispevka izbral poljsko pozno-baročno pesništvo oz. imanentnega naslovnika in njegove determinante v tekstih (Der Textimamente Adressat und seine Determinanten in der polnischen Dichtung des Späthbarocks). — Téma razprave Reinharda Lauerja je realistična lirika narave v Rusiji na primeru Teta, Nekrasova in Minajeva (Zur realistischen Naturlyrik in Rußland: Tet – Nekrasov – Minaev), iz nje pa izhaja funkcijska sprememba ruske poezije narave, in sicer s tem ko se osebna percepcija narave pri lirskem subjektu združi s socialno in družbeno komponento. — O značilnostih besednega zaklada v srbskih epskih junaških pesmih pišeta Gerhard in Svetlana Ressel (Wortschatzeigenschaften serbischer epischer Heldenlieder), o prevajalski problemih v češčino in ruščino na primeru T. Mannovega Doktorja Faustusa pa Rudolf Růžička (Schwer- und Unübersetzbares: Bemerkungen zur tschechischen und russischen Übersetzung von Th. Mann »Dr. Faustus«). Maria Rév raziskuje do sedaj znanstveno še neosvetljen aspekt metaforičnega sistema pri Čehovu (Odin iz do sich por neizučennyx aspektov metaforičeskoj sistemy Čexova), Walter Schamschula pa antinomije (Die Antinomien in Merežkovskijs »Xristos i Antixrist«). — Friedrich Scholz je napisal prispevek k zgodovini moderne v beloruski literaturi (Maksim Bohdanovič und die zeitgenössische Literatur: Ein Beitrag zur Geschichte der Moderne in der weißrussischen Literatur), o alegorično-eksegetičnem postopku v kijevski literaturi razpravlja Klaus-Dieter Seemann (Allegorisch-exegetische Verfahren in der Kiever Literatur). Viktorja Odinkova zaposlujeta svet in človek v umetniški konceptiji L. N. Tolstoj (Mir i čelovek v xudožestvennoj konceptiji L. N. Tolstogo). Ulricha Steltnerja zanimajo družbene funkcije literarnega izražanja pri Erenburgu in Andrzejewskem (Die gesellschaftliche Funktion literarischer Äußerungen: Il'ja Erenburg »Ottepel'«, Jerzy Andrzejewski »Złoty lis«). Peter Thiergen raziskuje simbolne pomene oblačil pri karakterizaciji oseb (Obломovs Schlafrock).

■ Jezikoslovne študije imajo za svoj predmet aspektologijo (Klaus Trost, Das System von Aktionsart und Aspekt im Polnischen). Argoju sta namenjeni razpravi Antonína Měšťana (Zur Problematik des tschechischen Argots) in Olexa Horbatscha (Argotismen aus sowjetischen Straflagern der Nachkriegszeit), besedoslovno razpravo pa objavlja Ernst Hansack (Der

altrussische »Jüdische Krieg«. Zu den Polnoglasiereformen der Wolnaer Handschrift). O ruskem jeziku v diaspori piše Klaus Steinke (Russisch in der Diaspora: Zu den »weißen Flecken« in der Russistik). O skladenjski obliki ruskega jezika v 17. stoletju je napisala prispevek Lina N. Gukova (O konstruktivno sintaksičeskoj organizaciji usložnennyx predloženyj v russkomazyke XVII v.).

Slavnostni zbornik ob 65-letnici prof. dr. Erwina Wedla odslikuje s svojo raznolikostjo tem in problemov bogato in široko znanstveno dejavnost, ki jo je mogoče opaziti pri raziskovalnem opusu prof. Wedla. Ob življenjskem jubileju želimo slavljencu še obilo ustvarjalnih let in dobrega zdravja za izpolnitev vseh tistih načrtov, ki si jih je zastavil in ki so še pred njim.

historii literatury.

Slavo Šerc
Landshut

1973

- F Ketto in Bevk v »Slovenski kulturni zakladnici«. – *JiS* 18 (1972/73), 3, 115–116.
– O knjigah Dragotin Ketto: Poezije in France Bevk: Kaplan Martin Čedermac.
Varšavska konferenca o semantični strukturi in sklenjenosti besedila. – *JiS* 18 (1972/73), 5, 184–188.

1974

- C Morris Halle o metryce słowiańskiej. – *Pamiętnik literacki* (Wrocław [etc.]) 65 (1974), 3, 179–188.
E Czaplewicz, Eugeniusz: Strukturalizm in pragmatika. – *Sodobnost* 22 (1974), 4, 367–385.
F Bleiweisovo pismo Vojtehu Kurniku: V Ljubljani, 12. XII. 1856. – *Gorenjski glas. Slovjanja* 8 (1974), 5 (5. XI.), 78.
Poljska antologija slovenske poezije. – *SR* 22 (1974), 4, 499–511. – O knjigi *Antologia poezji słowiańskiej*, Wrocław-1973.

1975

- B *Besedila slovenskega jezika /* [urednik Jože Toporišič (tudi odgovorni urednik), sourednik Tone Pretnar]. – Ljubljana: Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani: Seminar slovenskega jezika, literature in kulture: Oddelek za slovanske jezike in književnosti, 1975. – 370 str.
C Klavzula in asonanca Strniševih pesniških besedil. – *JiS* 20 (1974/75), 8, 278–286. – Predavanje za VIII. kongres jugoslovanških slavističnih društev.
Primerjalna slovanska metrika: ritmični slovar. – *SR* 23 (1975), 2, 223–256, 495 (popravek).
F Družbena vloga slavistike. – *NRatg* 24 (1975), 14 (25. 7.), 375–376. – O Literarni sekciji na VIII. jugoslovanškem slavističnem kongresu v Zagrebu.

1976

- C Metrični vzorci in kitična zgradba slovenske pesni Mikošča Kavčiča. – *JiS* 22 (1976/77), 1, 14–17.
E Winner, Thomas G.: Poetika Romana Jakobsona. – *SR* 24 (1976), 1, 11–25.

A — magisterij, disertacija, knjige; B — uredniško knjig; C — besedila in popravke; Č — kazalnik, povzetki referatov; D — gradivo; E — prevodi knjig, štampilov; F — ocene, poročila, intervjuji, knjižni prispevki, kritike, bibliografija.